

saa er der meget mere Grund dertil nu i 1902, fordi Folkekirken i den forløbne Tid er bleven et Hus, hvori der findes megen Splidagtighed, mange Partier og megen Kamp, og hvor det derfor netop er nødvendigt, at man tager Menighederne med i Arbejdet for at bevare, hvad der er værd at bevare. Og der er saa meget mere Grund til at tage Menighederne med, som vort Folk nu i den sidste Menneskealder er blevet vant til paa det kommunale og andre Omraader at være medbestemmende, at være med til at styre. Det gaar ikke længere an at holde Menighederne udenfor, thi derved svækkes Interessen for Kirken alt for meget, og der bliver en vid Arbejdsmark for kirkefjendtlige Bestræbelser. Der er megen Grund, mener jeg, til at fortsætte med det Arbejde, der er begyndt, og det vilde være meget beklageligt, om de to modstaaende Interesser, jeg har talt om, ved Samarbejde skulde naa hen til at lægge alt øde. Det tror jeg heller ikke vil ske, thi det har vist sig og viser sig fremdeles, at hvad der her er begyndt har vundet megen Tilslutning i Landet, og det er min sikre Forvisning, at det vil vinde mere Tilslutning endnu.

Endnu skal jeg tale om to Punkter, som have været meget stærkt fremme under Behandlingen af disse Lovforslag. Det ene er Tanken om Arbejdets Forbedelse gennem en Kommission. Vi have haft adskillige Kommissioner paa Kirkelovgivningens Omraade. Vi have haft Kommissioner i 1853—54 og i 1868, Kommissioner, som have været sammensatte af meget dygtige Mænd, Mænd med ganske særlig gode Navne inden for den danske Kirke. Disse Kommissioners Arbejde foreligger for os, og specielt paa det Omraade, her er Tale om, med Hensyn til Oprettelse af Møenighedsraad, har den første Kommission været meget vejledende. Forud for Forelæggelsen af disse Lovforslag i Efteraaret rejstes der nu blandt Præsterne en Agitation for at faa disse Sager henviste til en Kommission. Forud for Forslagenes Forelæggelse, altsaa inden man endnu kendte dem, blev der underskrevet en Adresse om at faa en Kommission nedsat. Jeg mener, at denne Bevægelse var meget forhaslet, men den har jo fundet Sted. Hvis jeg nu troede, at det var en god Vej til at fremme dette Arbejde, saa skulde jeg meget gerne anbefale, at man gik til Nedsættelsen af en Kommission, thi det er mig om at gøre at faa Arbejdet fremmet; for saa vidt er det mig ikke saa meget

om at gøre, at det sker nu, som at det sker, og sker paa en god Maade. Men jeg tror ikke, at det er en god Maade at fremme Arbejdet paa, jeg har ikke i den forløbne Tid faaet nogen Bestyrkelse i den Tro, at det skulde være den rette Vej, snarere det modsatte. Man siger, der er Grund til paa ny at nedsætte en Kommission, idet der er sket saa meget siden 1868, kommet saa meget nyt frem inden for Folkekirken, som der bør tages Hensyn til. Man nævner den kirkelige Retning, Indremission, som siden da er bleven stærk. Man nævner, at vi have en politisk Retning, af hvis Ordførere i alt Fald mange ere traadte meget fjendtligt op mod Kirken, nemlig Socialdemokraterne. Men alt det er der netop taget Hensyn til i det foreliggende Forslag i Modsætning til i tidligere Forslag, idet der her er indført Forholdstvalg, ikke alene til Valg af Møenighedsraadene, men ogsaa ved Indstillingen af Præster, hvorved der netop er taget Hensyn til Partidelingen. I Virkeligheden er der ikke, mig bekendt, fremført nogen virkelig Begrundelse af, at der er kommet noget nyt frem, der gør det nødvendigt at træffe særlige Foranstaltninger for at faa dette ny overvejet. — Og hvor vanskeligt vil det ikke være at faa en saadan Kommission tilfredstillende nedsat? De almindelige Kommissioner, som vi have og have haft, ere gerne sammensatte dels af Rigsdagens forskellige Medlemmer, valgte af Rigsdagens Ting, og dels af Medlemmer, valgte af Regeringen. Men en saaledes sammensat Kommission vilde slet ikke være tilfredsstillende for de Herrer, der have bedt om en Kommission. Stillede man Forslag om en saadan Kommission, vilde man straks have alle Andragerne imod. Man talte ganske vist i Førstningen om en saadan Kommission, men det har man forlængst forladt. Man vil nu have en Kommission, nedsat udelukkende efter kirkelige Hensyn. Om nu Regeringen, eller Ministeren, skulde nedsætte en Kommission udelukkende efter kirkelige Hensyn, vilde det blive en meget vanskelig Opgave. Jeg føler mig overbevist om, at de fleste vilde blive utilfredse med den Kommission, der bliver nedsat. Men det er dog ikke det værste, lad det gaa ud over Ministeren, — Ministeren maa jo bære en Del, og lad ham ogsaa bære det med — nej, det værste er, at en Minister ikke kan vælge en Repræsentation for Kirken. En Minister kan ganske vist vælge en Kommission, han kan være heldig og vælge dygtige Mænd, men en Repræ-